

Sånn er
Jeg, og Sånn
er det

Filmer for visning i klasserommet

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

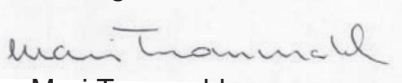
Statped

Filmserien «Sånn er Jeg, og Sånn er det» er med og for barn. På en ærlig og varm måte forteller barn og unge med nedsatt funksjonsevne hvordan de takler hverdagens små og store utfordringer. «Sånn er Jeg, og Sånn er det» er kjent fra NRK Super, og viser glade barns mestring og deltakelse. Filmene er laget av Bivrostfilm med NRK som coprodusent.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og Statped tar nå arbeidet et skritt videre ved å sende filmene og dette heftet til alle landets barneskoler. Vårt ønske er å inspirere til samtale og diskusjon elevene imellom om mangfold og inkludering i en skolehverdag.

Mange barn og unge i barneskolene har nedsatt funksjonsevne. Filmene er et bidrag i arbeidet med å skape inkluderende læringsarenaer og gode sosiale fellesskap for alle. Vi håper filmene vil bidra til det på din skole også. Lykke til!

Vennlig hilsen

Mari Trommald
Direktør Bufdir

Tone Mørk
Direktør Statped

2 Forord

4 Snurr film i klasserommet

5 Presentasjon av barna

- 6 DVD 1 – episode 1–10
- 9 DVD 2 – episode 11–20

13 KlASSESAMTALen

17 Kunnskapsløftet og læreplanen for grunnskolen

- 18 Norsk
- 19 RLE
- 20 Samfunnsfag
- 21 Naturfag
- 22 Kunst og håndverk
- 23 Musikk
- 24 Oppsummering
- 25 Andre bruksområder

26 Vær varsom-plakat

«Jeg ikke vanlig, men hvem er vel det?
Jeg har det råbra, det kan du vel se.»

Snurr film i klasserommet

Mange elever i landets barneskoler har nedsatt funksjons-
evne. På landsbasis antas antallet å utgjøre mellom fem
og ti prosent av alle barn og unge. **Sånn er Jeg, og
Sånn er det** består av to DVD-er og i alt 20 episoder.
Vi har gleden av å møte i alt 21 barn med 20 forskjellige
diagnoser. Portrettene er laget om og for barn. Her får vi
innblikk i hvordan barna håndterer de ekstra utfordringene
i livet og ikke minst gleden over å mestre!

Filmene er et godt hjelpemiddel for å kunne snakke om
mangfold og inkludering i en skolehverdag. Serien
viser på en unik måte hvordan barna reflekterer rundt sin
«annerledeshet». I møte med barna får vi en erkjennelse
av at ingen mennesker er helt like, og at det som virkelig
betyr noe for alle mennesker er vennskap og aksept for
den du er.

Heftet vi har utarbeidet er ment som en inspirasjon til
utforming av et undervisningsopplegg til filmene. Du som
jobber i skolen vil sikkert ha mange tanker omkring hvor-
dan du kan lage et eget opplegg for visning av filmene i
klassen, eller på skolen. Heftet gir derfor ingen fasit, men
vi håper du får noen tips og råd til hvordan filmene kan
brukes i din klasse.

**Sånn er
Jeg, og Sånn
er det**

Presentasjon av barna

Abel, 7 år

Maria, 9 år

DVD 1

Episode 1-10

ABEL gleder seg til å begynne på skolen. Når Abel er glad er han veldig glad, og når han er lei seg, er han veldig lei seg. Fordi han har Downs syndrom viser han følelsene sine mye sterkere enn mange andre.

MARIA er flink både til å danse og til å spille fotball. Fordi Maria har diabetes må hun passe på å spise riktig, og å ta insulin hver dag.

Thomas, 9 år

THOMAS vil kjøre motorsykkel og bli norgesmester i motorcross. Men akkurat nå er det vanskelig, for Thomas har operert benet sitt. Thomas er kortvokst, og det betyr at han er mindre enn alle andre på sin alder.

Emilie, 8 år

EMILIE bor i Oslo. Det er fint, men hun savner familien som bor i Nord-Norge. Emilie har pace-maker fordi hun lever med hjertefeil. Det er bra for hjertet å løpe og le.

OLA og **EMIL** er tvillinger. De bor på landet og har to griser som de mater hver dag. Tvillingene er svaksynte, og Ola må stå helt inntil TV-en når han skal se et program.

Ola, 6 år

Emil, 6 år

Emilie, 10 år

EMILIE er 10 år og hun har tatt eksamen på ballettskolen fem år på rad. Emilie er veldig glad i å danse, men siden hun har astma kan hun lett bli andpusten. I tillegg har Emilie allergi, og hun tåler derfor ikke egg.

Hedda, 8 år

Matilde, 9 år

Andreas, 8 år

Marius, 7 år

HEDDA liker å gå på rullesko og øver på å bli god. Hedda er født döv, men hun har en liten maskin operert inn bak øret. På grunn av denne maskinen kan hun allikevel høre ganske bra.

ANDREAS liker å synge og å være fotballdommer. Han kan ikke sparke fotball selv, fordi han har noe som heter cerebral parese og sitter i rullestol.

MATILDE liker å ha noe å gjøre – hele tiden – alltid. Det er fordi hun har ADHD og synes det er vanskelig å konsentrere seg. Særlig hvis

det er mange mennesker rundt henne. Når Matilde blir sliten, kan hun lett bli både rastløs, sint og lei seg.

MARIUS vil lære å sykle uten støttehjul, men det er ikke enkelt å styre sykkel når man bare har en hånd. Men øvelse gjør mester.

«Jeg ikke sånn som deg, men hvem er vel det?
Jeg storkoser meg, det kan du vel se.»

Henrik, 9 år

Lars, 9 år

DVD 2

Episode 11–20

HENRIK liker å ri, bowle og kjøre ATW. Han er født med ryggmarksbrokk og derfor må han bruke skinner for å gå. Henrik trener seg opp for å kunne gå hele 300 skritt på én tur.

LARS vil lære å svømme, fordi da vil han få lov til å sitte i tuben bak båten til sommeren. Men først vil han holde foredrag for hele klassen hvor han skal fortelle hva det innebærer å ha leppe-, kjeve- og ganespalte.

Emilie, 7 år

EMILIE drømmer om å få være med i et ordentlig danseshow. Leddgikt gjør at Emilie av og til får veldig vondt i kroppen. Legene vil prøve noen nye medisiner. Kanskje de kan hjelpe henne?

LAVRANS liker kirkeklokker, selv om de lager høye lyder og er litt skumle. Lavrans har Asperger syndrom og trenger å vite om ting som skal skje på forhånd for ikke å bli stresset og irritert.

Lavrans, 9 år

Benjamin, 9 år

BENJAMIN vil gjerne sparke fotball med gutta! Han har en blødersykdom og må være forsiktig så han ikke slår seg kraftig og får blødninger.

Rikke, 9 år

RIKKE liker å være sammen med vennene sine. Hun og venninnene hjelper hverandre. Rikke har AMC, en muskelsykdom som gjør at hun har stive ledd og mangler muskler i bena.

HENNIE skal holde foredrag for hele klassen. Det er litt skummelt. Hennie stammer, men ønsker å tørre å holde foredrag likevel.

Hennie, 10 år

Noah, 7 år

Are, 10 år

ARE drømmer om å bli bonde når han blir stor. Nå går han i fjerde klasse. Are synes det er vanskelig å lære å lese og skrive. Det er fordi han har dysleksi.

OLIVIA vil bli fotballspiller, og snart skal hun på cup i Kristiansand. Olivia tåler ikke å spise mel. Men det går greit likevel, for mamma baker kjempegod kake uten vanlig mel.

Olivia, 9 år

«Jeg prøver, jeg over, jeg gir meg ikke før jeg har gøtsa, har satsa, har skrudd meg opp til maks, ja, jeg leker, jeg ler – jeg gleder meg til ferie og om du skulle se meg si hallå hva skjer`a?»

Klassesamtalen

En viktig målsetting med klassesamtalen er å skape forståelse for inkluderende læringsarenaer og sosiale fellesskap.

En mulig samtalestruktur i klassen kan bestå av fire hovedtemaer:

- Om barnet som har hovedrollen i filmen
- Mangfold, respekt og toleranse – ingen er helt like!
- Betydningen av vennskap
- Fokus på fremtidsmuligheter

Disse temaene er kun ment som inspirasjon til klassesamtalen. Benytt gjerne temaene som utgangspunkt for å utforme spørsmål som vil passe best i din klasse. Husk også at du som lærer mest sannsynlig ikke vil komme på alle de gode innfallsvinklene ved første visning i klassen. Kanskje du ikke kommer inn på alle temaene du ønsker heller. Det kan derfor være lurt å legge opp til visning av flere episoder i klassen.

Om barnet som har hovedrollen i filmen

Barna i klassen vil nok helt sikkert ha mange spørsmål omkring hovedrollepersonen i de ulike episodene. Det kan derfor være en god ide å la barna reflektere om barnet som har hovedrollen i filmen og hvilke type utfordringer barnet står overfor.

Forslag til spørsmål:

Hva var vanskelig for jenta/gutten i filmen?

Hva liker jenta/gutten i filmen å gjøre?

Hva var det jenta/gutten i filmen ville klare?

Har du noe spesielt som du øver på?

Betydningen av vennskap

Barna i serien vektlegger betydningen av vennskap. Ha gjerne en samtale med elevene om hvorfor venner er viktig for oss alle.

Er det viktig å ha venner?

Hvorfor er det viktig?

Hadde gutten/jenta i filmen noen venner?

Hva kan være lurt å gjøre hvis du ser at en på skolen ikke har noen venner?

Mangfold, respekt og toleranse – ingen er helt like!

Respekt og toleranse er sentrale kjerneverdier for å skape en skole hvor alle kan finne sin plass. Derfor er det fint å ha en dialog i klassen rundt spørsmål relatert til empati og aksept. Det er viktig å erkjenne at ingen mennesker er helt like. Målet er heller ikke at vi skal være så like hverandre som mulig.

Hvordan tror du det er å være jenta/gutten i filmen?

Er det noen som synes synd på gutten/jenta? Hvis du synes det – hvorfor synes du det?

Hva synes du er likt mellom deg og gutten/jenta i filmen?

Er det egentlig noen som er helt lik deg? Er det egentlig noen du kjenner som er helt like?

Kan alle bli hva de vil?

Hva tror du er viktig for at alle skal få like muligheter til å bli det de vil?

Hva ønsker du å bli når du blir voksen?

Fremtiden

Drømmer og håp for fremtiden er viktig. Fokuser gjerne på barnas muligheter til deltakelse på ulike arenaer og viktigheten av at samfunnet tilrettelegger for dette.

**Sånn er
Jeg, og Sånn
er det**

Kunnskapsløftet og læreplanen for grunnskolen

Innholdet i dokumentarserien kan fint kobles til Kunnskapsløftet og læreplanen for grunnskolen. I den generelle delen av læreplanen står det at opplæringsens mål er:

«Å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre. Den skal gi hver elev kyndighet til å ta hånd om seg selv og sitt liv, og samtidig overskudd og vilje til å være andre til hjelp.

Tilpassa opplæring innenfor fellesskapet er et grunnleggende prinsipp og et element i fellesskolen. Opplæringa skal legges til rette slik at elevene skal kunne gi noe til fellesskapet og også kunne oppleve gleden ved å mestre og å nå sine mål.

Skolen skal ha rom for alle, og læreren må derfor ha blikk for den enkelte elev»

Denne dokumentarserien inneholder mange elementer som kan knyttes opp til kompetansemål i flere fag.

NORSK

Norskfaget er et sentralt fag for kulturforståelse, kommunikasjon, dannelse og identitetsutvikling. Gjennom aktiv bruk av det norske språket i arbeid med egne tekster og i møte med andres, åpnes en arena der barn og unge får anledning til å finne sine egne stemmer, ytre seg, bli hørt og få svar. Slik representerer faget en demokratisk offentlighet som rustet til deltakelse i samfunnsliv og arbeidsliv.

Muntlige tekster:

Hovedområdet dreier seg om muntlig kommunikasjon, det vil si å lytte og tale og utforskning av muntlig tekst.

Sammensatte tekster:

Hovedområdet viser til et utvidet tekstbegrep der tekst kan være satt sammen av skrift, lyd og bilder i et samlet uttrykk.

Kompetansemål etter 4. trinn

- uttrykke egne følelser og meninger
- forklare hvordan man gjennom språk kan krenke andre
- samhandle med andre gjennom lek, dramatisering, samtale og diskusjoner og praktisere regler for gruppesamtaler
- beherske et tilstrekkelig ordforråd til å uttrykke kunnskap, erfaring, opplevelser, følelser og egne meninger

RLE

Religion, livssyn og etikk som allmenndannende fag skal bidra til felles kunnskapsgrunnlag og referanserammer, bidra til ny innsikt og gi rom for dialog tilpasset de ulike alderstrinn.

Hovedområdet filosofi og etikk omfatter filosofisk tenkemåte og etisk refleksjon. Grunnleggende livsspørsmål, moralske verdivalg og etiske begrunnelser står sentralt. Området omfatter også holdninger og aktuelle etiske problemstillinger i barns og unges liv, i lokalsamfunnet og i den globale verden. Innenfor hovedområdet behandles sammenhenger mellom etikk, religion og livssyn.

Kompetansemål etter 4. trinn

- uttrykke tanker om livet, tap og sorg, godt og ondt og gi respons på andres tanker
- føre en enkel dialog om samvittighet, etiske levereregler og verdier
- gjengi gjensidighetsregelen og vise evne til å gjøre bruk av den i praksis
- samtale om respekt og toleranse og motvirke mobbing i praksis
- bruke FNs barnekonvensjon for å forstå barns rettigheter og likeverd

SAMFUNNS- FAG

Formålet med samfunnsfaget er å medvirke til forståelse av og oppslutning om grunnleggende menneskerettigheter, demokratiske verdier og likestilling og til aktivt medborgerskap og demokratisk deltakelse.

Kompetansemål etter 4. trinn

- drøfte oppfatninger av rettferdighet
- samtale om toleranse og om hvordan møter mellom ulike kulturer kan være både givende og konfliktfylte
- lage en oversikt over normer som regulerer forholdet mellom mennesker og samtale om konsekvenser ved å bryte normene

NATURFAG: KROPP OG HELSE

Hovedområdet kropp og helse dreier seg om hvordan kroppen vår er bygd opp, og hvordan kroppen påvirkes og endres over tid.

Respekt og omsorg for andre står også sentralt innenfor området.

Kompetansemål etter 4. trinn

- sette navn på og beskrive funksjonen til noen ytre og indre deler av menneskekroppen
- beskrive og samtale om sansene og bruke dem bevisst ved aktiviteter ute og inne
- samtale om utviklingen av menneskekroppen fra befruktning til voksen
- beskrive i hovedtrekk hvordan menneskekroppen er bygd opp, og funksjonen til noen indre organer
- samtale om ulike følelsesmessige opplevelser og reaksjoner og sammenhengen mellom fysisk og psykisk helse

KUNST OG HÅNDVERK

VISUELL KOMMUNIKASJON

I visuell kommunikasjon er praktisk skapende arbeid med todimensjonal form og digitale bildemedier vektlagt. Form, farge og komposisjon samt idéutvikling, problemløsning og symbolbehandling er sentrale emner i hovedområdet.

Eksperimentering med visuelle virkemidler står sentralt i arbeid med visuell kommunikasjon i ulike medier.

Kompetansemål etter 1.-2. trinn

- uttrykke egne opplevelser gjennom tegning

Kompetansemål etter 4. trinn

- visualisere og formidle egne inntrykk i ulike teknikker og materialer (eksempelvis foto og film)

MUSIKK

Lytte

Hovedområdet lytte har musikkopplevelse og refleksjon som faglig fokus. Å kunne lytte er en grunnleggende forutsetning både for musikkopplevelse og for egen utøvelse, alene og i samspill med andre. Et samfunn med overflod av lyd og musikk krever musikalisk skjønn og vurderingsevne hos den som lytter. Hovedområdet omfatter utvikling av følsomhet for musikkens grunn-elementer og ulik bruk av disse og kjennskap til og fortrolighet med ulike former for musikk.

Kompetansemål etter 4. trinn

- gjenkjenne og beskrive klang, melodi, rytme, dynamikk, tempo og form
- delta i samtaler om hva som er særegne trekk ved enkelte musikksjangere
- gjøre rede for egne musikkopplevelser, om ulik bruk av musikk og ulike funksjoner musikk kan ha

Oppsummering

Norsk: samtalen etter filmen gir mulighet for å uttrykke egne følelser og meninger, og gir trening i muntlig samhandling i gruppe. Arbeide med budskapet i sangen som følger programserien.

Religion, livssyn og etikk / Samfunnsfag: arbeide med respekt og toleranse og motvirke mobbing i praksis - visning av flere episoder over tid, gjerne gjennom et helt skoleår. Gi rom for samtale og refleksjon.

Naturfag: prosjekt om kroppen vår, sansene, følelsene, sammenhengen mellom fysisk og psykisk helse.

Kunst og håndverk: elevene lager «Filmen om meg selv», eksperimentere med visuelle virkemidler.

Musikk: særtrekk ved ulike musikksgangre, synge sangen som følger programserien. Musikkvideoen finner du her: <http://nrksuper.no/super/blog/sann-er-jeg-og-sann-er-det-2/>

Metodisk kan prosjektarbeid være en fin arbeidsform, enten tverrfaglig eller innenfor enkeltfag.

Andre bruksområder

- Det kan være et tips å presentere filmene i lærer-/personalmøter, slik at alle blir kjent med dem. Filmene kan bidra til å holde temaet om inkludering aktuelt i lærergruppa slik at dette preger skolemiljøet. Arbeid med filmene kan inngå i skolens handlingsplan mot mobbing.
- Filmene egner seg også svært godt i skole-hjem-samarbeidet. En mulighet er å vise en eller flere episoder på et foreldremøte, med påfølgende dialog i foreldregruppa. Barn adopterer lett holdninger av sine foreldre, og en økt bevissthet på aksept av annerledeshet hos foreldrene gir positive signaler til barna. På denne måten kan foreldrene være med på å bidra til et positivt og inkluderende klassemiljø.

VÆR VARSOM-plakat

I nærmest alle norske klasserom vil det finnes elever med ekstra utfordringer i livet sitt. Dette gjør denne filmserien svært aktuell og kan skape identifikasjon hos mange elever. Vi vet at åpenhet og informasjon bidrar positivt fordi det skaper økt innsikt, forståelse og kunnskap om det menneskelige mangfoldet.

Hvis du har et barn i klassen med samme funksjonsnedsettelse som vises i en av episodene, er det viktig å ha tenkt igjennom en del punkter **før** du velger nettopp denne episoden:

- **Avklar med elevens foreldre – ønsker de åpenhet?**
- **Avklar med eleven selv – la eleven se episoden først.**
- **Gir episoden et bilde som er gjenkjennbart for situasjonen til eleven i klassen din? Dersom filmen viser et bilde som er mer positivt enn situasjonen til din elev vil den kunne virke mot sin hensikt.**

Det kan være en bedre innfallsvinkel å vise en helt annen episode – med en annen funksjonsnedsettelse. Dette kan åpne for gode refleksjoner i klassen som er overførbare til situasjonen for eleven i din klasse.

Har du behov
for mer
informasjon?

www.ffo.no

www.safo.no

Har du behov for å komme i kontakt med ulike brukerorganisasjoner, finner du nærmere opplysninger på nettsidene til Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) og Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO). Her finner du aktuell informasjon og linker til andre brukerorganisasjoner.

**Filmserien og heftet er tilgjengelig på
bufdir.no og statped.no**

Filmene er produsert av Bivrost Film og TV AS
Heftet er utarbeidet av Statped på oppdrag fra Bufdir

Layout: Tibe T Reklamebyrå

Trykk: Andvord

FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Artikkel 7

Barn med nedsatt funksjonsevne

1. Partene skal treffe alle hensiktsmessige tiltak for å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne kan nyte alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter fullt ut og på lik linje med andre barn.
2. Ved alle handlinger som berører barn med nedsatt funksjonsevne, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.
3. Partene skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne har rett til fritt å gi uttrykk for sine synspunkter i alle forhold som berører dem, og at deres synspunkter tillegges behørig vekt i samsvar med barnas alder og modenhet, på lik linje med andre barn, og at de har krav på hjelp tilpasset deres nedsatte funksjonsevne og alder for å kunne utøve denne rettigheten.

Foreldre og barn som medvirker i filmene har gitt sitt samtykke til distribusjon og bruk i skolene.

